

NTFR 2014/2725 Wrakingsverzoek is geen bijzondere omstandigheid bij overschrijding redelijke termijn**Hoge Raad 07 november 2014, nr.13/04302**

Belastingjaar/tijdvak	2012	☒ Brondocument
Wetsartikelen	Awb-art. 8:73	
Auteur	mr. M.H.W.N. Lammers	
ECLI	ECLI:NL:HR:2014:3119	

Samenvatting

Belanghebbende heeft ter zitting van de rechtbank een wrakingsverzoek ingediend. Vanwege de daardoor ontstane vertraging heeft de rechtbank de overschrijding van zeven maanden naar beneden bijgesteld tot afgerond een half jaar. De rechtbank heeft daarom slechts een schadevergoeding van € 500 toegekend. Hof Amsterdam (25 juli 2013, nr. 12/00656 en 12/00657, NTFR 2013/1657) heeft deze uitkomst onderschreven en in dat verband overwogen dat een wrakingsverzoek een bijzondere omstandigheid is die deels aan belanghebbende is toe te rekenen. De Hoge Raad vernietigt de hofuitspraak. Volgens de Hoge Raad doet een bijzondere omstandigheid zich niet voor indien de behandeling van een zaak ter zitting moet worden onderbroken omdat een wrakingsverzoek is ingediend. De overschrijding in dit geval moet daarom op zeven maanden worden gesteld. De vergoeding van de immateriële schade dient te worden verhoogd tot € 1.000.

Feiten

2.1. In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.

2.1.1. De Rechtbank heeft ter zitting van 20 mei 2011 een aantal beroepen van belanghebbende behandeld. Ter zitting heeft belanghebbende de rechter twee maal gewraakt. Het eerste wrakingsverzoek is behandeld (en afgewezen) ter zitting van de wrakingskamer van 20 mei 2011. De wrakingskamer heeft op 31 mei 2011 besloten het tweede wrakingsverzoek niet in behandeling te nemen. De op 20 mei 2011 geschorste behandeling is door de Rechtbank voortgezet op 10 oktober 2011.

2.1.2. Bij uitspraken van 10 november 2011 op twee van de hiervoor in 2.1.1 vermelde beroepen van belanghebbende heeft de Rechtbank bepaald dat het onderzoek wordt heropend ter voorbereiding van een nadere uitspraak over de verzoeken tot vergoeding van immateriële schade wegens overschrijding van de redelijke termijn.

2.1.3. Dit heeft geleid tot nadere uitspraken van 2 augustus 2012, nrs. AWB11/2779 en AWB11/2780. Daarbij heeft de Rechtbank de Staat (de minister van Veiligheid en Justitie) veroordeeld tot een vergoeding van immateriële schade wegens de lange duur van behandeling van het geschil in de rechterlijke fase, ervan uitgaande dat de redelijke termijn in de procedure met nr. AWB11/2779 is overschreden met vier maanden en in de procedure met nr. AWB11/2780 met zeven maanden.

2.1.4. De Rechtbank heeft aanleiding gevonden om de overschrijding van zeven maanden naar beneden bij te stellen tot afgerond een half jaar omdat de door de wrakingsverzoeken ontstane vertraging in de behandeling van de zaken de Rechtbank niet is aan te rekenen.

2.1.5. Aangezien de redelijke termijn aldus in beide zaken met niet meer dan een half jaar is overschreden, is door de Rechtbank in beide zaken een schadevergoeding van € 500 toegekend.

2.1.6. Het Hof heeft met betrekking tot de procedure met nr. AWB11/2780 – in navolging van de Rechtbank – geoordeeld dat de omstandigheid dat belanghebbende tot twee maal toe (zonder succes) een wrakingsverzoek heeft gedaan een bijzondere omstandigheid is die deels aan belanghebbende is toe te rekenen.

Geschil

2.2. De klacht richt zich tegen de vaststelling van de hoogte van deze schadevergoeding door het Hof, vastgesteld op € 500.

Rechtsoverwegingen

2.3. Vooropgesteld moet worden dat afwijking van de bij wijze van vuistregels geformuleerde termijnen, zoals de Hoge Raad die in de arresten van 22 april 2005, nr. 37.984, ECLI:NL:HR:2005:AO9006, BNB 2005/337 (red.: NTFR 2005/591) en 22 maart 2013, nr. 11/04270, ECLI:NL:HR:2013:BX6666, BNB 2013/152 (red.: NTFR 2013/753), heeft neergelegd slechts op haar plaats is indien sprake is van bijzondere omstandigheden. Een bijzondere omstandigheid doet zich onder meer in beginsel niet voor indien de rechter op verzoek van een partij de zitting voor de eerste keer uitstelt (zie HR 20 juni 2014, nr. 13/01045, ECLI:NL:HR:2014:1461, BNB 2014/200 (red.: NTFR 2014/1800)).

Evenzo doet zich een bijzondere omstandigheid in beginsel niet voor indien de behandeling van een zaak ter zitting moet worden onderbroken omdat een verzoek tot wraking is ingediend. Het Hof heeft dit miskend. De tegen dat oordeel gerichte klacht slaagt.

2.4. De overige klachten kunnen niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81, lid 1, van de Wet op de rechterlijke organisatie, geen nadere motivering, nu die klachten niet nopen tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

2.5. Gelet op het hiervoor onder 2.3 overwogene kan 's Hofs uitspraak niet in stand blijven. De Hoge Raad kan de zaak afdoen. De uitspraak van het Hof en de stukken van het geding bevatten geen aanwijzingen dat sprake is van feiten die aanleiding kunnen geven om van het hiervoor in 2.3 genoemde beginsel af te wijken. De overschrijding van de redelijke termijn in de zaak met nr. AWB 09/2780 moet daarom worden gesteld op zeven maanden en de vergoeding van door belanghebbende geleden immateriële schade dient op basis daarvan te worden verhoogd tot € 1000, te betalen door de minister van Veiligheid en Justitie.

(Volgt gegrondverklaring en een veroordeling tot het betalen van schadevergoeding van € 1.000.)

Commentaar

De belastingplichtige heeft in deze zaak een verzoek tot immateriële schadevergoeding gedaan. De rechtbank en het hof erkennen beide dat de redelijk termijn is overschreden. Ten aanzien van de lengte van de overschrijdingsduur zijn beide instanties echter van oordeel dat rekening moet worden gehouden met de tijd die is besteed aan het wrakingsverzoek. De rechtbank overweegt daartoe dat de termijnoverschrijding weliswaar zeven maanden bedraagt, maar dat die termijn naar beneden moet worden afgerond vanwege de termijn die samenhangt met de wraking. Het hof onderschrijft het oordeel van de rechtbank.

De belastingplichtige legt deze oordelen vervolgens voor aan de Hoge Raad. De Hoge Raad oordeelt dat de redelijke termijn van twee jaar voor bezwaar én beroep alleen verlengd kan worden in bijzondere omstandigheden. Voor deze bijzondere omstandigheden verwijst de Hoge Raad naar HR 22 april 2005, nr. 37.984, NTFR 2005/591. Daaruit volgt dat als bijzondere omstandigheden onder meer kwalificeren (i) de ingewikkeldheid van de zaak, (ii) de invloed van de belastingplichtige en/of diens raadsman/gemachtigde, (iii) de wijze waarop de zaak door het bestuursorgaan is behandeld en (iv) de wijze waarop de zaak door de rechter is behandeld.

Uit de beslissingen van de rechtbank en het hof zou afgeleid kunnen worden dat het wrakingsverzoek kwalificeert als iets dat onder de invloedssfeer van de belastingplichtige ligt (omstandigheid (ii)). Daar is de Hoge Raad het terecht niet mee eens. Een wrakingsverzoek valt, aldus de Hoge Raad niet onder deze bijzondere omstandigheden. Een terechte beslissing omdat een belastingplichtige vraagtekens mag plaatsen bij de onpartijdigheid van de rechter en daarbij nog steeds recht heeft op een behandeling binnen een redelijke termijn.

Onduidelijk is ook waarom de rechtbank de zaak na de beslissing van de wrakingskamer (20 mei 2011) nog ruim vijf maanden heeft laten liggen alvorens de inhoudelijke behandeling voort te zetten (op 10 oktober 2011) en uitspraak te doen (op 10 november 2011). Uit de uitspraak volgt namelijk dat de wrakingskamer nog dezelfde dag (20 mei 2011) het wrakingsverzoek heeft behandeld en afgewezen. Uit het beroepschrift in cassatie blijkt ook dat de belastingplichtige de gehele middag beschikbaar is gebleven in het Paleis van Justitie om de inhoudelijke behandeling van zijn zaak voort te zetten.

De Hoge Raad is dan ook terecht van oordeel dat de overschrijding van de redelijke termijn zeven maanden bedraagt. Die termijn moet op grond van de arresten van de Hoge Raad van 10 juni 2011 (nr. 09/02639, NTFR 2011/1366, nr. 09/05112, NTFR 2011/1367 en nr. 09/05113, NTFR 2011/1368) naar boven worden afgerond zodat de belastingplichtige recht heeft op een immateriële schadevergoeding van € 1.000, bestaande uit twee keer € 500 per half jaar overschrijding.

Het hof overweegt in zijn uitspraak ook nog dat de behandeling van een verzoek tot toekenning van een immateriële schadevergoeding in principe niet leidt tot spanning en frustratie. Daarmee maakt het hof kenbaar dat zij alleen onder uitzonderlijke omstandigheden voornemens is om bij overschrijding van de redelijke termijn van de behandeling van het verzoek tot immateriële schadevergoeding een dergelijke vergoeding toe te kennen. Dat de behandeling in dit geval tien maanden in beslag neemt, brengt het hof niet tot het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden. Uit het (warrige) beroepschrift in cassatie van de belastingplichtige blijkt niet dat hij hiertegen een grief heeft opgeworpen. De Hoge Raad heeft kennelijk ook niet de wens gehad om een grief hierover in het beroepschrift te lezen. Daartoe had de Hoge Raad wel verschillende mogelijkheden. Hieruit mag mijns inziens echter niet worden afgeleid dat de Hoge Raad het oordeel van het hof onderschrijft.

[1] Mr. M.H.W.N. Lammers is advocaat bij Jaeger advocaten-belastingkundigen te Amsterdam

Bron: <http://www.ndfr.nl/link/NTFR2014-2725>

Datum: 28-4-2016 11:25:04

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten van deze tekst worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Sdu Uitgevers. Niets uit NDFR mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.